Commissie Bijzondere Situaties

Jaarverslag 2025



Jaarverslag 2025
Commissie Bijzondere Situaties

Voorwoord & samenvatting

Terugkijkend op 2025 denk ik in de eerste plaats aan de onverminderde complexiteit van de situaties waarmee we als Commissie Bijzondere Situaties worden geconfronteerd. Aan bewoners die al jaren bezig zijn om een oplossing te zoeken voor hun problemen. In de afgelopen jaren zijn door de verantwoordelijke instanties vele goede maatregelen in het leven geroepen, maar niet iedereen blijkt in staat daar zijn of haar weg in te vinden. Ook de versterkingsproblematiek speelt meer en meer een rol.

Noodgedwongen in de uitvoering
Wat 2025 ook laat zien, is dat de Commissie in een aantal gevallen als uitvoeringsorganisatie optreedt. Bijvoorbeeld door de sloop-nieuwbouw van een woning op zich te nemen of door noodzakelijke maatregelen voor te financieren. Dan gaat het om schrijnende situaties die niet langer kunnen voortduren en die door de reguliere instanties (nog) niet opgelost kunnen worden. Hoewel dit altijd in afstemming met hen gebeurt, vindt de Commissie dit een onwenselijke situatie. Uitvoeringstaken horen niet bij de Commissie thuis.

Integrale aanpak: het werkt
Samen met NCG is de Commissie een pilot gestart om problemen integraal aan te pakken Binnen deze pilot is een aantal complexe situaties geselecteerd, waar gezamenlijk naar een oplossing wordt gezocht. Naast de Commissie en NCG zitten alle partijen die daarin een rol kunnen spelen aan tafel. Ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid, waarbij de onafhankelijke rol van de Commissie steeds blijft gewaarborgd. En het werkt: gezamenlijk hebben we inmiddels een aantal bewoners verder kunnen helpen. Wanneer deze pilot is afgerond, gaan wij ervan uit dat de samenwerking een structureel karakter krijgt.

Altijd een stap verder
In alle situaties blijft samenwerking in de keten voor ons onmisbaar. In de complexe situaties waarin voorliggende voorzieningen niet toereikend zijn, hebben wij anderen nodig om de best passende oplossingen uit te kunnen voeren. Tijdens dat proces blijven wij de regie houden. Daarin zijn daadkracht en mandaat cruciaal, om knopen te kunnen doorhakken en stappen vooruit te zetten. In elke situatie die door de Commissie in behandeling wordt genomen, lukt dat en komen we tot een oplossing.

Deskundig team
De Commissie beschikt over een geweldig team van medewerkers. De secretaris, adjunct-secretaris, casemanagers, zaakwaarnemers, bouwkundigen, MKB-, financieel en medisch/psychologische adviseurs zijn zeer professioneel, betrokken en goed toegerust voor de aanpak van de meest complexe situaties. Zij werken dagelijks aan de oplossingen, zonder hen kunnen wij als Commissie ons werk niet uitvoeren.

Verwachtingen
In 2026 wordt er een nieuwe regering gevormd. Onze verwachting is dat het nieuwe kabinet voluit doorgaat met de uitvoering van Nij Begun, totdat de laatste woning is versterkt. Groningers hebben er recht op dat de ‘ereschuld’ wordt ingelost. De Commissie blijft daar zeer gemotiveerd haar bijdrage aan leveren.

Constateringen & advies in vogelvlucht

De belangrijkste ontwikkelingen die we in 2025 signaleerden, willen we hier alvast in vogelvlucht noemen. In hoofdstuk 2 zijn ze verder uitgewerkt.

1. *Nog steeds schrijnende situaties* – Kun je nog steeds spreken van echt schrijnende situaties of zijn de scherpe kantjes er inmiddels wel wat af? Het eerlijke antwoord is: nee, de situaties zijn niet minder schrijnend, maar anders schrijnend. Waar in de beginperiode het zwaartepunt vooral lag bij het gevoel van onveiligheid in de eigen woning en het huis niet kunnen verkopen, ziet de Commissie nu vooral problematiek als gevolg van de complexiteit van het proces, het lange wachten en het gebrek aan perspectief.

2. *Stagnatie door een veelheid aan factoren* – Er wordt veel ondernomen om de versterking en het schadeherstel goed op gang te laten komen. Tegelijkertijd zien we een stapeling van problemen waarmee bewoners worden geconfronteerd. Problemen als krapte op de arbeidsmarkt (in de bouw), faillissementen onder aannemers, lange procedures en onvoldoende kwaliteit in de uitvoering zijn voorbeelden daarvan.

3. *Een veelheid aan regelingen* – De veelheid en (daardoor) complexiteit aan regels en voorwaarden neemt niet af. Verbetering – in de vorm van vereenvoudiging en centrale coördinatie – blijft dan ook noodzakelijk. Bewoners kunnen hun weg in het woud van regelingen vaak moeilijk vinden.

4. *Regelingen & verwachtingen* – De veelheid aan (nieuwe) regelingen wekt ook verwachtingen bij bewoners. De indruk is dat er voor veel situaties een som geld kan worden verkregen. Dan is het teleurstellend voor een bewoner wanneer als hij nét niet binnen de voorwaarden van zo'n regeling valt of zich alsnog volop moet verantwoorden. Verwachtingen die niet uitkomen, leiden op deze manier vaak tot nóg meer frustratie.

5. *Teveel potjes* – Er zijn inmiddels vele potjes voor het oplossen van complexe problemen. Om de complexiteit van deze verschillende financiële regelingen te verminderen en beter en duidelijker aan de verwachtingen van de bewoners tegemoet te kunnen komen, zouden situaties individueel moeten worden beoordeeld. Inmiddels zijn hier in 2025 verkenningen over geweest: het ministerie en betrokken partijen hebben overlegd hoe een en ander beter en makkelijker kan.

6. *Schrijnende situaties door bijgestelde veiligheidsnorm* – Jaren geleden zijn er woningen aangewezen voor versterking, waarna sommige bewoners in afwachting daarvan niet meer investeerden in onderhoud. Echter: inmiddels is de veiligheidsnorm naar beneden bijgesteld, waardoor verschillende woningen 'op norm' zijn verklaard en niet meer voor versterking in aanmerking komen. De Commissie benadrukt daarom dat in deze situaties een meer structurele oplossing noodzakelijk is.

7. *Minder geld naar (nóg een) onderzoek* – Er gaat nog steeds teveel geld naar 'onderzoek op onderzoek' in plaats van naar de bewoner. Een meer effectieve insteek is om te vertrouwen op het eerste professionele oordeel en op basis daarvan een knoop door te hakken. Een stapeling aan onderzoeken is meestal geen verbetering.

8. *Pilot 'Versnellen Complexe en Impactvolle Zaken met een NCG-component'* – Om specifieke complexe situaties nog beter te kunnen oplossen, is een pilot gestart waarin verschillende partijen vanuit de eigen expertise naar de beste aanpak van die situaties kijken. Inmiddels zijn de eerste adressen op deze manier behandeld en de resultaten zijn positief.

9. *CBS is geen uitvoeringsorganisatie* – In een aantal gevallen pakt de Commissie uitvoerende taken op, omdat die nergens anders kunnen worden belegd. Bijvoorbeeld de sloop en nieuwbouw van een woning of het leveren van voorfinanciering. Dit doet zij, omdat de processen bij andere organisaties te lang duren en procedures en regelingen meer leidend zijn dan de persoonlijke situaties. Hoewel dit voor enkele adressen acceptabel is, moet dit geen patroon worden.

10. *Batch 1588: complexe problematiek* – De 1588 huiseigenaren die vallen binnen de zogenaamde Batch 1588 Versterkingsopgave Groningen, kunnen subsidie aanvragen om daarmee maatregelen te laten uitvoeren, waarbij zij zelf de regie houden. De begeleiding van dit proces is een taak van de gemeente. Maar is die begeleiding er onvoldoende, dan gaat het regelmatig mis. Het versterken van een woning is een complexe aangelegenheid waar mensen volledig in kunnen verzanden. Daarom is een goede begeleiding door de gemeente vanaf het begin cruciaal. We gaan de betrokken gemeenten adviseren hierop actie te ondernemen. Ook valt te overwegen om het team Nazorg van de NCG hierin een rol te laten spelen.

11. *Beschadigde sociale cohesie* – Niet alleen binnen huishoudens speelt aardbevingsproblematiek een rol, ook binnen gemeenschappen. De sociale cohesie in dorpen en wijken heeft er inmiddels op sommige plekken behoorlijk onder te lijden. Waar voorheen bewoners goed met elkaar overweg konden, ontstaan meer dan eens ruzies en gevoelens van onrechtvaardigheid en afgunst. Hier ligt een taak voor de gemeenten. Financiering daarvoor zou kunnen komen uit de knelpuntenpot.

12. *Micro-MKB'ers* – Momenteel heeft de Commissie een aantal MKB-zaken in behandeling, maar een grote toestroom blijft nog uit. Ook het Ondernemersloket van de provincie heeft die ervaring. Dit is niet opmerkelijk: ondernemers zoeken vaak eerst zelf naar oplossingen. Daarom probeert de Commissie zich te richten op de partijen om de ondernemers heen.

13. *Zorgen om kinderen* – Al meerdere jaren merkt de Commissie dat naarmate de problemen als gevolg van de aardbevingen langer duren, kinderen er in toenemende mate door beschadigd raken. In 2025 concludeerden wetenschappers dat er bij jongeren die opgroeien in huizen met schade, vaker sprake is van stress, gebrek aan toekomstperspectief, schoolverzuim en gedachten aan zelfdoding. De Commissie pleit er binnen haar eigen werkveld daarom voor dat kinderen worden betrokken bij gesprekken over zaken die ook hen treffen. Een professional kan daarbij helpend zijn, een taak die ook bij de gemeenten belegd zou kunnen worden.

We kunnen ook aan het eind van 2025 opnieuw concluderen dat de inzet van de Commissie Bijzondere Situaties nog steeds nodig blijft in situaties waarin de bestaande procedures en maatregelen tekortschieten. Daarom blijven wij ons inzetten voor een goede begeleiding van vastgelopen bewoners, bij het hervinden van een toekomstperspectief.

Janny Vlietstra
Voorzitter Commissie Bijzondere Situaties

Inhoudsopgave

1. Het vangnet Bijzondere Situaties 6
1.1 Vangnet voor schrijnende situaties 6
1.2 Onafhankelijke uitvoering 6

2. Ontwikkelingen & bevindingen 7
2.1 Nog steeds schrijnende situaties 7
2.2 Stagnatie door een veelheid aan factoren 7
2.3 Nog steeds: een veelheid aan regelingen 8
2.4 Regelingen & verwachtingen 8
2.5 Teveel potjes 8
2.6 Schrijnende situaties door bijgestelde veiligheidsnorm 8
2.7 Minder geld naar (nóg een) onderzoek 9
2.8 Pilot 'Versnellen Complexe & Impactvolle Situaties' 9
2.9 CBS is geen uitvoeringsorganisatie 9
2.10 Batch 1588: complexe problematiek 10
2.11 Beschadigde sociale cohesie 10
2.12 Micro-MKB'ers 10
2.13 Zorgen om kinderen 10

3. Overzicht aanmeldingen & vormen van geboden hulp 12
3.1 Cijfermatig overzicht aanmeldingen & geboden hulp 12
3.2 Vormen van problematiek 13
3.3 Vormen van geboden hulp 14

4. Bibliografie 16

Bijlage 1 Over het vangnet en de Commissie Bijzondere Situaties

1. Het vangnet Bijzondere Situaties

1.1 Vangnet voor schrijnende situaties

De aardbevingen in het Groninger gaswinningsgebied hebben een grote impact op de bewoners met - in meerdere opzichten - in vele gevallen ingrijpende gevolgen op hun leven.
Voor hen bestaan verschillende compensatieregelingen. Maar soms is er sprake van een bijzondere situatie, waar problemen spelen die door de compensatieregelingen onvoldoende worden opgelost. Vaak is er dan sprake van een stapeling van medische/psychische/sociale en financiële problemen. Problemen waar mensen zelf niet uit komen en waar dringend hulp nodig is. Hiervoor is in 2014 door de Minister van Economische Zaken de Regeling Bijzondere Situaties in het leven geroepen. Een regeling die dient als vangnet voor schrijnende situaties.

1.2 Onafhankelijke uitvoering

De Commissie Bijzondere Situaties is sindsdien verantwoordelijk voor de onafhankelijke uitvoering van deze regeling. Zij beoordeelt de aanmeldingen en bepaalt welke extra hulp geboden kan c.q. moet worden om ervoor te zorgen dat betrokkenen verder kunnen met hun leven. De geboden ondersteuning kan variëren van het bieden van praktische hulp of zakelijke ondersteuning tot het toekennen van een financiële vergoeding of opkoop van de woning.

In bijlage 1 leest u meer over de werkwijze en samenstelling van de Commissie Bijzondere Situaties.

De commissie brengt jaarlijks verslag uit van haar bevindingen. Voorliggend verslag en alle voorgaande jaarverslagen zijn terug te vinden op www.vangnetbijzonderesituaties.nl.

De drie toetscriteria

De Commissie toetst op drie criteria (+ coping):

1. Aardbevingsschade aan de woning of vastgelopen in versterkingsproces.
2. Medische en/of psychische problematiek.
3. (Dreigende) financiële situatie.

2. Ontwikkelingen & bevindingen

In 2025 zijn de commissieleden en het team van casemanagers, zaakwaarnemers en andere deskundigen verschillende zaken opgevallen: in de afhandeling van schade en versterking, in de effecten van de huidige regelingen en in de aard van de problematiek in het aardbevingsgebied. In dit hoofdstuk leest u de belangrijkste bevindingen.

2.1 Nog steeds schrijnende situaties

De Commissie Bijzondere Situaties behandelt inmiddels langer dan 11 jaren schrijnende situaties in het Groninger aardbevingsgebied. In die jaren zijn er veel regelingen in het leven geroepen ter ondersteuning van de bewoners en de gaskraan is dicht. Een terechte vraag is dan: kun je nog steeds spreken van echt schrijnende situaties of zijn de scherpe kantjes er inmiddels wel wat af? Het eerlijke antwoord is: nee, de situaties zijn niet minder schrijnend, maar anders schrijnend.
Waar in de beginperiode het zwaartepunt vooral lag bij het gevoel van onveiligheid in de eigen woning en het huis niet kunnen verkopen, ziet de Commissie nu vooral problematiek als gevolg van de complexiteit van het proces, het lange wachten en het gebrek aan perspectief. Zo wonen bewoners soms al jaren in een wisselwoning en leven uit verhuisdozen of hebben het onderhoud van de woning uitgesteld omdat hen herstel of versterking in het vooruitzicht was gesteld (meer hierover in § 2.6). De combinatie met psychische en/of fysieke problematiek blijft onverminderd zorgen voor schrijnende situaties: deze problemen worden soms veroorzaakt door de aardbevingsproblemen, soms ook waren ze onder de oppervlakte al aanwezig en verergeren ze door de aardbevingsstress. De aardbevingsproblematiek kan dan het laatste duwtje zijn die het kaartenhuis doet instorten.

2.2 Stagnatie door een veelheid aan factoren

Daarnaast ziet de Commissie ook dat er (door uitvoeringsorganisaties) veel wordt ondernomen om de versterking en het schadeherstel goed op gang te laten komen, wat ook steeds vaker lukt. Toch brengt deze beweging ook vooruitgeschoven situaties naar boven waarbij de problemen zich gaandeweg hebben opgestapeld. Problemen waar doorgaans meerdere partijen en ontwikkelingen debet aan zijn. Denk aan de krapte op de arbeidsmarkt in de bouwwereld of de faillissementen bij aannemers, waardoor versterking of nieuwbouw nóg langer duren. Aan de bedrijven die meer de focus leggen op het maken van winst dan op het leveren van kwaliteit in de uitvoering (waarbij het meermaals ontbreekt aan afstemming tussen NCG en IMG als het gaat om het aantrekken van bouwexpertise). En niet te vergeten: de lange procedures. Het zijn slechts enkele van de vele *showstoppers* waardoor het proces stagneert.

Uit de troonrede 2025
"Natuurlijk staat buiten kijf dat de grote lopende hersteloperaties, die al zo pijnlijk lang duren, met de grootst mogelijke kracht worden doorgezet. Voor de Groningers, voor de toeslagenouders en voor iedereen die achteraf gezien een te lage WIA-uitkering kreeg. Voor de langere termijn ligt er een grote opdracht om regelgeving veel minder complex te maken, om herhaling te voorkomen."

(Rijksoverheid, 2025)

2.3 Nog steeds: een veelheid aan regelingen

Al jaren wordt in dit jaarverslag gesproken over de ‘spaghetti aan regelingen’ om aardbevingsproblematiek op te lossen. Ook dit jaar moet het weer genoemd worden: de veelheid en (daardoor) complexiteit aan regels en voorwaarden neemt maar niet af. Verbetering – in de vorm van vereenvoudiging en centrale coördinatie – blijft dan ook noodzakelijk. Want de Commissie ziet dat bewoners hun weg in het woud van regelingen amper kunnen vinden en de uitvoering lang niet altijd meer aankunnen. Dan is bijzondere begeleiding nodig en is het aan onze casemanagers en zaakwaarnemers om deze ingewikkelde materie uit te leggen en goed te begeleiden bij het maken van verantwoorde keuzes.
Sommige andere bewoners weten totaal niet meer waar ze met hun vragen en problemen terecht kunnen, waarna ze via de vangnetmail bij de Commissie uitkomen. De teamleden bellen, luisteren en begeleiden hen altijd naar de juiste plek.

2.4 Regelingen & verwachtingen

De veelheid aan (nieuwe) regelingen wekt ook verwachtingen bij bewoners, de indruk is soms dat er voor veel situaties een som geld kan worden verkregen. De parlementaire enquête Aardgaswinning Groningen – waarin het gelijk van de Groningers is bevestigd – en het daaruit voortvloeiende rapport Nij Begun heeft die indruk versterkt. Dan is het teleurstellend wanneer jij als bewoner nét niet binnen de voorwaarden van zo’n regeling valt. Of je nog steeds moet verantwoorden door bewijsmateriaal aan te leveren en te worden gecontroleerd.
Daarnaast zijn regelingen niet altijd logisch noch goed uitlegbaar. Verduurzamen is bijvoorbeeld direct mogelijk bij een versterking, maar niet bij een duurzaam hersteloperatie. Met als gevolg dat laatstgenoemde bewoners twee keer in verbouwingen zitten. Het effectief inrichten van (de planning van) een proces, helpt mensen sneller door te kunnen met hun leven.
Bewoners denken dan, merkt de Commissie: ‘Het zou toch milder, menselijker en makkelijker worden?’. Op papier klopt die insteek, in de uitvoering blijkt het een langduriger cultuurverandering. Verwachtingen die niet uitkomen, leiden op deze manier tot nog meer frustratie.

2.5 Teveel potjes

Er zijn zoals gezegd inmiddels vele potjes voor het oplossen van complexe problemen. De Commissie constateert daarbij bijvoorbeeld ook dat de gemeenten in het aardbevingsgebied heel verschillend omgaan met de beschikbare gelden (denk aan de knelpuntenpot). Om de complexiteit van deze verschillende financiële regelingen te verminderen en beter en duidelijker aan de verwachtingen van de bewoners tegemoet te kunnen komen, zouden situaties individueel moeten worden beoordeeld. Waar kan een bewoner of gezin het best door worden geholpen, waar zijn deze mensen op hun plek? Past ingrijpen door het Interventieteam, Impactvol NCG/IMG, de MKB-tafel of de Commissie Bijzondere Situaties? Zo wordt voorkomen dat mensen te lang in een traject zitten dat onvoldoende vooruit komt.
Inmiddels zijn hier in 2025 verkenningen over geweest: het ministerie en betrokken partijen hebben overlegd hoe een en ander beter en makkelijker kan.

2.6 Schrijnende situaties door bijgestelde veiligheidsnorm

Aan veel bewoners met aardbevingsschade aan de woning is indertijd gezegd: stop maar met onderhoud, de versterking komt eraan. Echter: die versterking liet op zich wachten en inmiddels is de veiligheidsnorm naar beneden bijgesteld. Daardoor zijn verschillende woningen ‘op norm verklaard’ die in eerste aanleg nog zouden worden aangepakt. Bewoners zijn dan in veel gevallen nog slechter af dan aan het begin van het traject, vanwege de

Veiligheidsnorm
NCG beoordeelt of een woning voldoet aan de veiligheidsnorm. Deze norm zegt dat je een woning bij een (zware) aardbeving veilig en op tijd moet kunnen verlaten. Is dit het geval, dan is versterking van de woning niet nodig. Bij de berekeningen van de norm is rekening gehouden met het afnemen – en uiteindelijk geheel sluiten in 2024 – van de gaswinning uit het Groningenveld.

Nationaal Coördinator Groningen (2024)

verslechterde staat van hun woning en de hoge kosten voor herstel en achterstallig onderhoud die ze nu opeens zelf moeten ophoesten.
De vraag in dezen is: hoe kunnen in deze situaties de kosten van verduurzaming en herstel worden gedekt? Deze nieuwe component – die zich vooral voordoet aan de randen van het aardbevingsgebied – behoeft dan ook aandacht. De Commissie benadrukt daarom dat in deze situaties een meer structurele oplossing noodzakelijk is.

2.7 Minder geld naar (nóg een) onderzoek

Er gaat nog steeds teveel geld naar onderzoek in plaats van naar de bewoner, is het oordeel van de Commissie. De neiging bij organisaties is vaak om tóch maar weer een onderzoek uit te voeren naar de aard van een probleem. Niet zelden en te vaak eindigen rapporten met 'er moet meer onderzoek plaatsvinden'. Terwijl een meer effectieve insteek is om te vertrouwen op het eerste professionele oordeel en op basis daarvan een knoop door te hakken: dit wordt het. Een stapeling aan onderzoeken is in meerdere opzichten geen verbetering.

2.8 Pilot 'Versnellen Complexe en Impactvolle Zaken met een NCG-component'

Om specifieke complexe situaties nog beter te kunnen oplossen, is de pilot 'Versnellen Complexe en Impactvolle Zaken met een NCG-component' gestart. In deze pilot werken NCG, IMG (inclusief hun pilot Duurzaam herstel) en de Commissie Bijzondere Situaties samen door ieder vanuit de eigen expertise naar de beste aanpak van een complexe situatie te kijken. Gezamenlijk zitten zij met andere betrokken partijen (waar nodig ook de gemeente) om tafel. Tijdens deze zelfde bijeenkomst wordt een voorlopig besluit genomen en voorgelegd aan de bewoners. Zijn zij akkoord dan wordt het traject in gang gezet. Zo wordt de situatie in haar totaliteit beoordeeld en worden de daadwerkelijke oorzaken van de problemen aangepakt.
Inmiddels zijn de eerste adressen op deze manier behandeld en de resultaten lijken hoopvol: bewoners krijgen weer perspectief. Wanneer de pilot (10 adressen) is afgerond en positief geëvalueerd, wordt deze werkwijze structureel voortgezet.

Staatssecretaris *Herstel Groningen* Eddie van Marum in een Kamerbrief:

"Bij complexe situaties speelt vaak meervoudige problematiek waar veel partijen bij betrokken zijn. Het oplossen vraagt om brede expertise én samenwerking van meerdere organisaties met diverse bevoegdheden. Het feit dat bevoegdheden verdeeld zijn, mag voor de gedupeerden maar ook voor de ondersteuning in de uitvoering geen belemmering vormen om een oplossing voor hun problematiek te vinden."

(Ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties, 2025b).

2.9 CBS is geen uitvoeringsorganisatie

Iedere partij in het proces neemt idealiter de eigen taken op zich – ook daar helpt de pilot genoemd in § 2.8 bij. Tot nu toe pakt de Commissie soms uitvoerende taken op die nergens anders kunnen worden belegd. Dit omdat de processen bij andere organisaties soms te lang duren (vaak zijn procedures en regelingen meer leidend dan de persoonlijke situaties). In enkele gevallen neemt de Commissie daarom de sloop en nieuwbouw van een woning op zich of fungeert zij als voorfinancier.
Hoewel dit voor enkele adressen acceptabel is, moet dit geen patroon worden: de Commissie is immers geen uitvoeringsorganisatie. Vanuit de pilot 'Versnellen Complexe en Impactvolle Zaken met een NCG-component' kan dit bijvoorbeeld betekenen dat de NCG uitvoert en de Commissie de regie op het proces blijft voeren.

2.10 Batch 1588: complexe problematiek

Een vreemde eend in de bijt zijn de 1588-dossiers: de 1588 huiseigenaren die vallen binnen de zogenaamde Batch 1588 Versterkingsopgave Groningen, zij kunnen subsidie aanvragen om daarmee maatregelen te laten uitvoeren. Bijvoorbeeld door met het verkregen bedrag de sloop en nieuwbouw van de eigen woning zelf te organiseren, want: bij deze regeling is de bewoner zelf aan zet. De begeleiding van dit proces is een taak van de gemeente. Maar is die begeleiding er onvoldoende, dan gaat het regelmatig mis, het versterken van een woning is een complexe aangelegenheid. Bewoners missen soms het totaaloverzicht, geven meer uit dan het beschikbare budget en niet zelden wordt er financieel misbruik gemaakt door uitvoerende partijen die te hoge facturen sturen.
De Commissie ziet mensen hier volledig in verzanden en gecombineerd met de spanning over een onveilig huis heeft dat een negatieve weerslag op de mentale gezondheid. Deze situaties worden altijd afgestemd met de gemeente, maar helaas komt de aanvraag bij de Commissie vaak aan het eind van het traject, wanneer het budget op is en de bewoner het water al aan de lippen staat. Beter is het wanneer de gemeente vanaf het begin van het traject inzet op een goede begeleiding van de 1588-bewoners. Ook valt het te overwegen om het team Nazorg van de NCG hierin een rol te laten spelen.

2.11 Beschadigde sociale cohesie

Niet alleen binnen huishoudens speelt aardbevingsproblematiek een rol, ook binnen gemeenschappen. De sociale cohesie in dorpen en wijken heeft er inmiddels op sommige plekken behoorlijk onder te lijden. Waar voorheen bewoners goed met elkaar overweg konden, ontstaan steeds vaker ruzies en gevoelens van onrechtvaardigheid en afgunst. Denk aan mensen die in een versterkingsgebied wonen maar niet in een versterkingstraject zitten: zij ervaren jarenlange overlast van de versterking (bouwverkeer, afsluitingen, obstakels voor de deur) maar hebben zelf nergens recht op.
Hier ligt een taak voor de gemeenten, die deze problematiek ook herkennen en erkennen dat er tijd besteed moet worden besteed aan de dorpsbinding. Financiering daarvoor zou kunnen komen uit de knelpuntenpot: een voorziening voor situaties waar andere regelingen niet helemaal volstaan.

2.12 Micro-MKB’ers

Vanaf 2024 behandelt de Commissie ook schrijnende situaties waarbij problemen zijn opgetreden bij micro-MKB’ers (zzp’ers en bedrijven tot tien werknemers met een maximum jaaromzet van twee miljoen euro). Momenteel heeft de Commissie een aantal van deze zaken in behandeling, maar een grote toestroom blijft nog uit. Ook het Ondernemersloket van de provincie heeft die ervaring. Dat is niet opmerkelijk: ondernemers steken hun vinger niet snel op wanneer ze in de problemen raken, vaak zoeken ze eerst zelf naar oplossingen. Terwijl – bij de ondernemers die door de Commissie worden geholpen – blijkt dat er naast het zakelijke aspect ook (na)zorg nodig is op het menselijke aspect (sociaal-emotioneel) van de situatie. Daarom probeert de Commissie zich te richten op de partijen om de ondernemers heen., zoals accountants en banken.

2.13 Zorgen om kinderen

Al meerdere jaren merkt de Commissie dat naarmate de problemen als gevolg van de aardbevingen langer duren, betrokken kinderen er in toenemende mate door beschadigd raken. In deze gezinnen is weinig ruimte is voor andere (niet-aardbevingsgerelateerde) belangrijke zaken rondom het gezin. Tot diezelfde conclusie kwamen ook de onderzoekers van de Hanzehogeschool in maart 2024: “Kinderen en jongeren ervaren onzekerheid en stress door de gaswinning” (Ketner & Reis, 2024). Aanvullend concludeerden wetenschappers in 2025 dat er bij jongeren die opgroeiden in huizen met schades vaker sprake is van stress, gebrek aan toekomstperspectief, schoolverzuim en gedachten aan zelfdoding (RTV Noord, 2025). Hoewel er wel een regeling ‘Immateriële schade minderjarigen’ is bij het IMG, is dat niet dé oplossing, aldus één van de wetenschappers: “Het leed van de gevolgen van de gaswinning gaat een stuk verder dan mensen maar wat compenseren en denken dat het dan weer even goed is.”

De Commissie pleit er binnen haar eigen werkveld voor dat kinderen worden betrokken bij gesprekken over zaken die ook hen treffen, zoals een verhuizing naar een wisselwoning. Kinderen voelen de spanning en stress maar te vaak wordt er nog niet mét hen gesproken. Een professionals kan daarbij

helpend zijn, met vragen als ‘wat hebben jullie nodig om het vol te kunnen houden, wat verwacht je daarin van je ouders?’. Deze taak zou kunnen worden belegd bij de gemeenten.

Daarnaast put de Commissie hoop uit de Sociale Agenda voor Groningen, die vermeldt dat fundamentele problemen (in een vroeg stadium) worden aangepakt, ook in situaties waarin kinderen betrokken zijn (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2025a).

3. Overzicht aanmeldingen & vormen van geboden hulp

In 2025 zijn er minder aanmeldingen behandeld dan het jaar daarvoor. De Commissie ligt 'op schema': de dossiers die konden worden afgehandeld, zijn afgehandeld. Een dossier wordt gesloten op het moment dat bewoners aangeven dat ze op eigen kracht weer verder kunnen.

3.1 Cijfermatig overzicht aanmeldingen & geboden hulp

Onderstaande overzichten geven inzicht in (1) het aantal binnengekomen, in behandeling zijnde en afgehandelde aanmeldingen (incl. micro-MKB), gerekend vanaf de start van het vangnet op15 april 2014, (2) de vormen van verleende hulp op hoofdlijnen en (3) de adviezen uitgebracht aan het IMG.

BINNENGEKOMEN AANMELDINGEN & BEHANDELING		
Status	**Aantal 2025**	**Totaal** *(15-04-2014 t/m 31-12-2025)*
Totaal aantal aanmeldingen particulieren	Binnengekomen via burgemeesters: 10	433
	Binnengekomen via Nationale Ombudsman: 0	
	Binnengekomen via regionale hulp/zorgverlener: 14	
In behandeling	14	29
Adviezen uitgebracht aan IMG	15	47 (vanaf 01-09-2021)
Gezamenlijk met Interventieteam	-	8
Definitief afgehandeld	28	404

VORMEN VAN GEBODEN HULP OP HOOFDLIJNEN		
Geboden hulp	**Aantal 2025**	**Totaal** *(15-04-2014 t/m 31-12-2025)*
Verhuiskostenvergoeding	1	119
Zaakwaarnemer / ontzorgen / coaching	35 (waarvan 6 nieuw)	184
Woning opgekocht in opdracht van de Commissie	-	64
Financiële hulp woning/garantiebedrag om verkoop te bevorderen	6	88
Woning zelf verkocht	1	36
Verwijzing / bemiddeling naar gemeente / andere instantie	9	33
Vergoeding tijdelijke huur/tijdelijke huisvesting	2	43
Hulp in natura (zorg/huis)	-	13
Herstel / versterking woning / sloop-nieuwbouw	5	15

3.2 Vormen van problematiek

Bij het bieden van ondersteuning aan bewoners hanteert de Commissie Bijzondere Situaties een aantal criteria, waarbij er bij de aanvrager sprake moet zijn van een combinatie van problemen (aardbevingsschade en/of versterkingsproblematiek, medisch/psychisch en (dreigende) financiële problematiek), gerelateerd aan de aardbevingen. In de aard van de aanmeldingen zijn twee hoofdlijnen te constateren:

a. Aardbevings-, schade-afhandelings- of versterkingsproblematiek in combinatie met bijkomende problematiek. Onduidelijkheid en onzekerheid over het proces spelen bewoners duidelijk parten. Er is in toenemende mate sprake van complexiteit in situaties waarbij schade- en versterkingsproblemen samenkomen met problematiek op andere leefgebieden.

b. Het is merkbaar dat de psychische nood in het aardbevingsgebied nog altijd aanwezig is. Deze problematiek intensiveert naarmate processen zich langer voortslepen. Op dit vlak laten wij ons – indien relevant – adviseren door deskundigen zodat wij - mede op basis daarvan - de best passende adviezen te kunnen geven.

Vanuit deze nood vloeien problemen voort zoals:

- 'Vastzitten', geen uitweg meer zien uit de complexiteit van problemen. De gebruikelijke coping-strategieën bieden geen oplossing meer.
- Kinderen die opgroeien in schrijnende situaties die langere tijd duren en daar in toenemende mate door beschadigd raken.
- Op oudere leeftijd de stap richting het gehoopte 'rustige leven' of de gewenste leeftijdsbestendige woonplek niet kunnen maken.
- Financiële problematiek. Huishoudens hebben in diverse gevallen veel geld verloren door de situatie – soms aardbevingsgerelateerd – in combinatie met de gevolgen van persoonlijke omstandigheden.
- De kosten van een versterkingsoperatie niet meer kunnen bekostigen (vanwege gestegen bouwkosten en inflatie) vanuit het eerder daarvoor verstrekte bedrag.
- Al bestaande problematiek waar de bijkomende problemen als gevolg van de aardbevingen de druppel zijn die de emmer doet overlopen.
- Kwetsbare bewoners die zelf niet de weg kunnen vinden naar een ondersteuningsregeling.
- Gevoel van onrechtvaardigheid en onmacht: 'Dit overkomt ons, we hebben er totaal geen invloed op en steun is ver te zoeken'.

In de aanmeldingen wordt ook vaak overig – vaak sociaal-maatschappelijk – leed geconstateerd, problematiek die geen direct verband houdt met de aardbevingen. Daarom is enerzijds het hanteren van de drie criteria zo belangrijk en anderzijds het beoordelen van de individuele situatie.
Van welke problematiek ook sprake is, wij trachten de betrokkenen altijd een stap verder te helpen. Daarnaast wordt – in de situaties waarin er niet direct een rol voor de Commissie Bijzondere Situaties is weggelegd – aan betrokkenen gemeld dat als hun situatie verandert, zij zich opnieuw tot ons kunnen wenden.

3.3 Vormen van geboden hulp

Het eerste en meest belangrijke dat de casemanagers als vangnet bieden en blijven bieden is een luisterend oor. Bewoners moeten zich gehoord en gezien voelen, alleen op die manier kunnen ze ondersteund worden om weer perspectief te krijgen. Die ondersteuning komt ook in de vorm van onder andere zaakwaarneming (procesbegeleiding, structuur aanbrengen voor wie door de bomen het bos niet meer ziet), financiële hulp (financiële coach, financiële bijdragen), het op een begrijpelijke manier uitleggen van regelingen en mogelijkheden, begeleiding bij het maken van keuzes of het opkopen van de woning. Ook bemiddeling en ondersteuning bij de aanpak van de problemen die oplossingen in de weg zitten zijn soms onderdeel van het proces.

Ons vangnet is voor bewoners vaak het sluitstuk en de laatste uitweg in een lang traject. We proberen het verschil te maken door ons te focussen op de menselijke kant van de situatie. Onderdeel daarvan is ook het eerlijke gesprek: iemand tot het inzicht brengen dat het misschien nodig is om de woning los te laten of de levensstandaard aan te passen. Dit is mogelijk door de opgebouwde vertrouwensband met de casemanager en de verdiepende gesprekken, waarin de werkelijke behoeften boven tafel komen. Als vervolg daarop komen casemanager en betrokkenen tot een oplossing die past bij de situatie en waarmee de bewoners de toekomst tegemoet kunnen.

In het schema leest u voorbeelden van vormen van hulp die door de Commissie worden geboden.

Bemiddeling door casemanager Een aantal situaties wordt opgelost met bemiddeling door de casemanager. Door het bieden van een luisterend oor, door de situatie in kaart te brengen en te ordenen dan wel door betrokkenen te verwijzen naar bestaande voorzieningen, kunnen zij weer verder. Verder is de casemanager tijdens het hele traject van intake tot de uiteindelijke oplossing de begeleider van de bewoners.
Inzet van zaakwaarnemer Veel bewoners zijn verstrikt geraakt in de afhandeling van schade en versterking. Een zaakwaarnemer ontrafelt de situatie samen met de bewoner, samen brengen ze de relevante oplossingsrichtingen in beeld. De zaakwaarnemer ondersteunt de betrokkenen totdat de schade, versterking of andere (o.a. financiële) problematiek is afgehandeld. Als sprake is van een combinatie met zakelijke problemen van een zelfstandige (micro) ondernemer, dan wordt een MKB-deskundige ingeschakeld.
Hulp in natura Dit betreft vormen van hulp zoals hulp bij de verkoop van de woning, afbouw van de woning, hulp bij onderhoud van woning en/of tuin wanneer deze te koop staat, maatschappelijke ondersteuning voor gezinsleden en support door deskundigen. Mensen worden daarnaast, indien relevant, geholpen bij de doorverwijzing naar voorliggende regelingen en voorzieningen. Wanneer een versterkingsproces is vastgelopen, wordt bouwbegeleiding aangeboden.
Bemiddeling Deze bemiddeling betreft onder andere situaties rondom verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid van verschillende organisaties, waarbij er een complexe is ontstaan. De betrokken bewoners dreigen hierin 'tussen wal en schip' te geraken. De commissieleden van het vangnet zetten hun positie in wanneer de inzet van een instantie bij kan dragen aan de oplossing voor betrokkenen.
Opkopen van een woning De Commissie adviseert in sommige situaties een oplossing, waarvan zij verwachten dat het voor de bewoner in kwestie de beste optie is. Een voorbeeld daarvan is het laten opkopen van woningen. Dat gebeurt in situaties waarin bewoners zelf niet meer in staat zijn – ondanks de aangetrokken woningmarkt – hun huis te verkopen. Vaak zijn zij murw geslagen door de situatie en biedt de Commissie een gewenste uitweg.
Vergoeding kosten voor herstel /versterking woning of sloop/nieuwbouw Vanwege de schrijnende situaties die soms ontstaan als gevolg van de versterkingsoperatie, kan de Commissie ervoor kiezen de kosten voor herstel of versterking van een woning (deels) te vergoeden. Dit geldt ook voor situaties waarin de woning moet worden gesloopt en er nieuwbouw moet worden gepleegd.
Financiële vergoedingen Deze vergoedingen zijn bestemd voor onder andere verhuiskosten of compensatie na verkoop van de woning wanneer deze beneden een acceptabele prijs in relatie tot de individuele omstandigheid is verkocht(het zogenaamde ‘garantiebedrag’).

4 Bibliografie

- Ketner, S., Reis, R. (2024). *Herstel en versterk de Groninger jeugd, nu!* Groningen, Hanzehogeschool. Geraadpleegd op 10 november 2025 van https://www.hanze.nl/binaries/_cb_1712055338682/content/assets/hanze/nl/onderzoeken/kenniscentra-en-centres-of-expertise/centre-of-expertise-healthy-ageing/jeugd-educatie-en-samenleving/hanze230907_rapportage-over-kinderen-en-jongeren-in-het-aardbevingsgebied_digitaal.pdf

- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2025a). *De Staat van Groningen en Noord-Drenthe (nr. 1).* Uitgevoerd door CMO STAMM, KplusV & Aletta Advies.

- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2025b). *Kamerbrief Verkenning Afhandeling Complexe Casuïstiek.* Directie Schadeherstel Groningen, E. van Marum.

- Nationaal Coördinator Groningen (2024). *Memo Reactie NCG t.a.v. kwaliteit en onderbouwing VA's.* Geraadpleegd op 8 november 2025 van https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Bijlage/Bijlage-Memo-Reactie-NCG-t-a-v-kwaliteit-en-onderbouwing-VA-s.pdf

- Rijksoverheid (2025). *Troonrede 2025*. Geraadpleegd op 29 oktober 2025 van https://www.rijksoverheid.nl/documenten/toespraken/2025/09/16/troonrede-2025

- RTV Noord (2025). *Gevolgen gaswinning groot bij jongeren: 'Meer stress, schoolverzuim en depressieve gedachten'* (Daniël Theelen). Geraadpleegd op 7 november 2025 van https://www.rtvnoord.nl/politiek/1364547/gevolgen-gaswinning-groot-bij-jongeren-meer-stress-schoolverzuim-en-depressieve-gedachten

Bijlage 1
Over het vangnet en de Commissie Bijzondere Situaties

1. Regeling Bijzondere Situaties

De aardbevingen zoals die voorkomen in het Groninger gaswinningsgebied, hebben een grote impact op de bewoners en kunnen ingrijpende gevolgen hebben op hun leven. In meerdere opzichten. Voor hen bestaan verschillende compensatieregelingen, bijvoorbeeld voor de schade die is ontstaan aan hun woning. Maar soms is er sprake van een bijzondere situatie, waar extra problemen spelen die door de compensatieregelingen onvoldoende worden opgelost. Het gaat dan vaak om een stapeling van problemen: medische, psychische en (dreigende) financiële problemen, waarbij de schadeproblemen of de versterking van het huis de druppel vormen die de emmer doet overlopen.
Het gaat hierbij om bijzondere, individuele situaties, waar mensen zelf niet uit komen en waar dringend hulp nodig is. Hiervoor is de regeling Bijzondere Situaties in het leven geroepen. Een regeling die dient als vangnet voor de meest schrijnende persoonlijke situaties.

2. Organisatie van het vangnet voor Bijzondere Situaties

Om op objectieve wijze uitvoering aan de regeling Bijzondere Situaties te kunnen geven, heeft de toenmalige minister aangegeven dat er een – in eerste instantie tijdelijke – onafhankelijke commissie zou moeten worden ingesteld. Deze Commissie Bijzondere Situaties is half april 2014 van start gegaan en is vanaf het eerste moment als onafhankelijke instantie werkzaam. De Commissie is verantwoordelijk voor de uitvoering van voornoemde regeling. Zij beoordeelt de aanmeldingen voor de regeling, bepaalt welke extra hulp geboden kan c.q. moet worden en geeft daarin advies. De geboden ondersteuning kan variëren van het inschakelen van praktische hulp tot het toekennen van een financiële vergoeding of opkoop van de woning.
De Commissie is samengesteld uit drie leden met kennis, ervaring en een groot maatschappelijk netwerk in de regio, die zich daarnaast betrokken voelen bij en zich willen inzetten voor de gevolgen van de problematiek die de aardbevingen in Groningen met zich meebrengen.
De organisatie van het vangnet dat deze commissie biedt bestaat uit een secretaris die verantwoordelijk is voor de organisatie en uitvoering en wordt ondersteund door een stafmedewerker. Het vangnet zelf wordt gevormd door een team van casemanagers, zaakwaarnemers en deskundigen. Deze professionals in de maatschappelijke hulp- en dienstverlening bezoeken de aanvragers, onderhouden het persoonlijke contact met betrokkenen, verzamelen de nodige informatie en stellen een zo objectief mogelijke rapportage op. Deze rapportage is de input voor het advies dat de Commissie uitbrengt.

3. Positionering van de Commissie Bijzondere Situaties

De Commissie is sinds 1 september 2021 gepositioneerd als onafhankelijk adviesorgaan van het IMG. Dit heeft geen invloed gehad op de werkwijze van het vangnet: het aandragen van situaties, begeleiding van betrokkenen en de procedure rondom advisering is gelijk gebleven. De functie van het IMG – inzake het vangnet – is dat zij het formele besluit neemt waarbij de adviezen van de Commissie in beginsel bindend zijn.

4. Samenstelling van de Commissie Bijzondere Situaties

Voorzitter
Mevr. J.G. Vlietstra
Bestuurlijk betrokken bij verschillende maatschappelijke organisaties. Voormalig burgemeester en Eerste Kamerlid.

Leden
Mevr. E. ten Brink-de Vries
Voormalig directeur van een sociale dienst en sociale werkvoorziening in het aardbevingsgebied. Lid van de deskundigenadvies-commissie van SNN voor het Just Transition Fund.

Mevr. E.I. van Leeuwen-Seelt
Voormalig directeur P&O van het UMCG en actief op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen en werken.

Secretaris
Mevr. D. Feringa

Ondersteuning
Mevr. J.A.J. Zoer
Mevr. G.W.A. Hingstman


Mevr. J.G. Vlietstra


Mevr. E. ten Brink-de Vries


Mevr. E.I. van Leeuwen-Seelt

5. Functie als vangnet

In de ideale wereld staan alle voorliggende voorzieningen en ondersteunende regelingen – in de brede maatschappelijke zin van het woord – als een huis. In die situatie is dit vangnet voor Bijzondere Situaties overbodig. Zover is de realiteit echter nog niet en blijft onafhankelijke beoordeling en ondersteuning van schrijnende situaties broodnodig.
Daarnaast ziet de commissie zich voor een taak gesteld die momenteel nog onvoldoende elders belegd is. Er zijn situaties waarbij ogenschijnlijk zaken goed geregeld zijn – bijvoorbeeld op het gebied van schadeherstel of versterking – maar waar toch een bijzondere situatie ontstaat. De regeling waar een beroep op is gedaan, blijkt in de praktijk onvoldoende rekening te houden met de bijzondere omstandigheden in het betreffende geval. Mensen komen daardoor van de regen in de drup. Ook zien de professionals van het vangnet situaties waarin mensen moeite hebben om de juiste weg in het hulpverleningstraject te vinden en te volgen. De meest kwetsbaren die anders onder de radar blijven. Voor deze mensen, die niet in staat zijn om zelf uit de impasse van de situatie te komen, is dit vangnet. De hulpverleners van dit vangnet staan naast de betrokkenen om hen in dat traject te begeleiden. Waar regelingen van andere instanties in een specifieke situatie geen sluitende oplossing bieden waarmee mensen weer op eigen kracht verder kunnen, kan de Commissie van dit vangnet individuele aanvullende hulp bieden in geld en/of natura. Zo kan de Commissie haar rol als laatste vangnet waar maken.

6. Doel van dit vangnet voor bijzondere situaties

Het doel van dit vangnet is van meet af aan geweest om mensen zo te helpen dat ze weer op eigen kracht verder kunnen. Het gaat dan om mensen die door de combinatie van aardbevingsschade en/of versterking van de woning (zie eerder genoemde criteria) tussen wal en schip zijn geraakt. Dat is steeds een goed uitgangspunt gebleken. De volgende stap is dan om samen met de bewoners uit te zoeken wat er nodig is om weer op eigen kracht verder te kunnen. Is dat nog niet het geval, dan wordt de ondersteuning langer doorgezet, eventueel op een andere manier. Tot het moment dat de situatie er wel naar is dat de ondersteuning kan worden afgerond.

7. Uitgangspunten in de werkwijze

Om vanuit haar vangnetfunctie per individuele situatie steeds een zo objectief en constructief mogelijk besluit te kunnen nemen, hanteren wij de onderstaande uitgangspunten.

- ***Passende hulp voor elke specifieke situatie***

Elke aanmelding wordt als een unieke, op zichzelf staande situatie behandeld. Vanaf het eerste contact is daar aandacht voor. Die aandacht is verankerd in de intake, die een eerste – zo compleet mogelijk – beeld genereert. In 2018 is hier – naar aanleiding van gesprekken met en bevindingen van de Kinderombudsvrouw – het aspect 'psychosociale omstandigheden bij kinderen' aan toegevoegd. In 2024 zijn experts op het gebied van micro-MKB aan het team van deskundigen toegevoegd.

- ***Vangnet wanneer overige regelingen niet meer volstaan***

Voordat een aanmelding in behandeling kan worden genomen, dienen alle voorliggende voorzieningen en mogelijkheden tot ondersteuning reeds te zijn verkend en onbegaanbaar of onvoldoende gebleken.

Onze casemanagers, zaakwaarnemers & deskundigen

Dit zijn de mensen die cruciaal zijn in het werk van het vangnet. Zij zijn het die het persoonlijke gesprek aangaan met de mensen die een aanmelding hebben ingediend. Bij elke aanvrager komen ze thuis om in eerste instantie te luisteren naar wat er aan de hand is. Om vervolgens de situatie helder en objectief in kaart te brengen, advies te geven, als vast aanspreekpunt te fungeren en waar nodig het proces voor de betrokkenen te coördineren.

Allen zijn professional in de (maatschappelijke) hulp- of dienstverlening en brengen van daaruit een flinke rugzak aan ervaring mee. In hun taak als casemanager, financieel of MKB-adviseur, medisch deskundige of psycholoog.



- ***Complexe problematiek***

In de situaties waarin het vangnet ondersteuning biedt, is sprake van complexe problematiek (aardbevingsschade en/of versterkingsproblematiek, medisch/psychisch en financieel).

- ***Particulieren en micro-MKB***

Bewoners in individuele, particuliere situaties kunnen in aanmerking komen voor hulp vanuit de regeling Bijzondere Situaties. Als zij als ondernemer werkzaam zijn in het micro-MKB wordt zo nodig hun zakelijke situatie hier bij betrokken.

- ***Proces gaande houden***

Belangrijk in het proces dat een aanmelding doorloopt is: zo snel mogelijk helderheid creëren. Het proces van behandeling wordt vervolgens steeds gaande gehouden richting een passende oplossing.

- ***Eigen kracht***

Mensen die een hulpvraag neerleggen, moeten zo snel mogelijk weer op eigen kracht verder kunnen. Geconstateerd wordt dat dit goed werkt: de werkwijze heeft een positieve invloed op de oplossing en op de (mentale) houding van de betrokkenen. Mede daardoor kunnen mensen weer écht op eigen kracht verder.

> "Bij de complexe situaties vind ik durf en mandaat cruciaal. Dat wij af en toe zeggen 'en nu is het klaar, we gaan die kant op'. Geen mitsen en maren meer, een objectieve beoordeling en doorpakken. Dan kom je verder."
>
> *Secretaris Commissie Bijzondere Situaties*

- ***Individuele verschillen***

Iedere aanmelding leidt tot verschillende oplossingen, want geen individuele situatie is hetzelfde. Om weer op eigen kracht verder te kunnen is het nodig om verschillende problemen in onderlinge samenhang op te lossen. Dan kunnen bewoners weer verder. Met hun werk en leven.

- ***Privacybescherming & AVG***

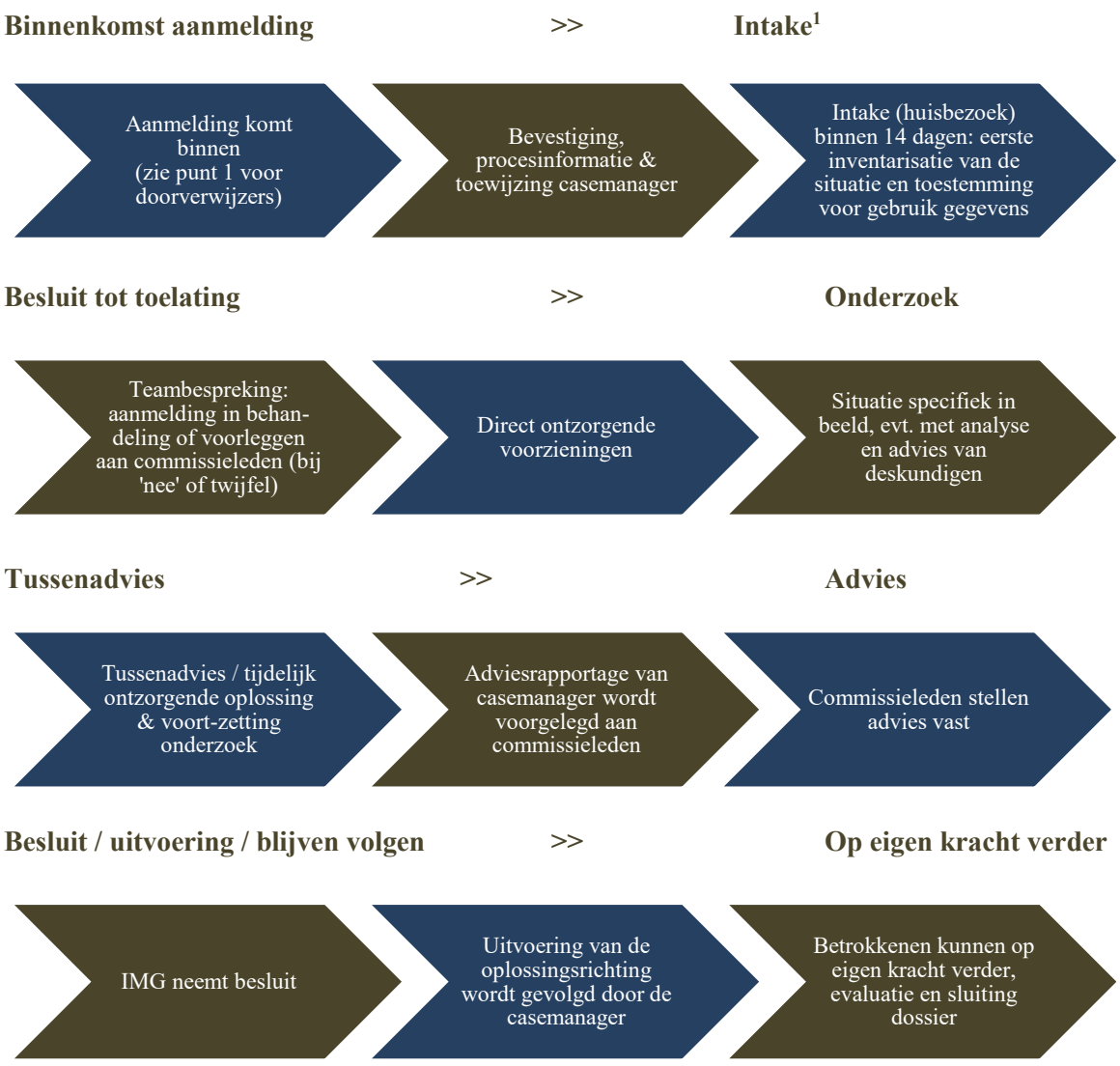
De Commissie moet voor haar beoordeling aanmeldingen toetsen op basis van een compleet en objectief beeld. Dat vraagt soms een diepe duik in de levens van mensen, wat absolute privacy vereist in de werkwijze. Geheel begrijpelijk vinden aanvragers soms dat ze wel veel gegevens moeten laten zien. Dat is echter nodig om alle problemen in onderlinge samenhang te kunnen oplossen. De medewerkers van het vangnet handelen daarin zeer zorgvuldig, bouwen aan de onderlinge vertrouwensband en geven betrokkenen de absolute garantie dat hun gegevens veilig zijn. Het volledig geautomatiseerde en gesloten systeem waarin de dossiers worden verwerkt en bewaard (voor zover nodig), is getoetst en ingericht naar de eisen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).
Daarnaast zijn ook de werkwijze en communicatiemiddelen van het vangnet AVG-*proof* ingericht.

- ***Onafhankelijkheid***

De positie van de Commissie Bijzondere Situaties als onafhankelijke instantie is cruciaal in het goed kunnen uitvoeren van haar taak. Die taak omvat het omgaan met kwetsbare mensen in bijzondere en schrijnenede situaties. De onafhankelijkheid maakt de werkwijze van dit vangnet acceptabel voor betrokkenen. Voor hen is dit een belangrijk aspect, aangezien zij het vertrouwen in instanties en organisaties in een voorgaand traject veelal zijn verloren. Ook in de samenwerking met verschillende partijen is onafhankelijkheid een vereiste. De benodigde gegevensverzameling - op basis waarvan een objectief besluit kan worden genomen vraagt om op afstand te blijven van betrokken instanties.

8. Werkwijze: proces van behandeling & toekenning

De wijze waarop een aanmelding wordt behandeld, verloopt globaal volgens de procedure zoals navolgend weergegeven in het stroomschema en met een korte toelichting beschreven.
Het inhoudelijke besluit in deze procedure wordt altijd specifiek en situatie-gebonden vormgegeven.



[1] Extra alertheid wordt in acht genomen wanneer er kinderen in de situatie betrokken zijn.

1. Aanmelding

Een aanmelding komt binnen via:

a. de burgemeester van de gemeente waar de melder woont,
b. de Nationale Ombudsman of via
c. regionale hulp- en zorgverleners.

2. Ontvangstbevestiging

Het secretariaat van het vangnet stuurt de melder een ontvangstbevestiging. Hierin worden tevens (kort) de werkwijze & het proces van intake beschreven.

3. Toewijzing aan een casemanager & intake binnen 14 dagen

De aanmelding wordt toegewezen aan een casemanager, die binnen maximaal 14 dagen de intake persoonlijk heeft gedaan. Tijdens dit intakegesprek – dat altijd bij de aanvrager thuis plaatsvindt – maakt de casemanager een eerste inventarisatie van de situatie. Ook wordt aangegeven welke informatie verstrekt moet worden en hoe de privacy daarbij is geregeld.

4. Teambespreking – besluit tot toelating

Tijdens de teamvergadering worden alle binnengekomen aanmeldingen gepresenteerd (gerelateerd aan de drie criteria + coping) en besproken. Gezamenlijk wordt afgewogen of de aanmelding verder in behandeling wordt genomen dan wel wordt afgewezen. Is er voldoende grond om de aanmelding toe te laten tot de verdere procedure, dan wordt deze verder in behandeling genomen.
Is er onvoldoende grond of twijfel dan wordt het oordeel van de commissieleden gevraagd. Tijdens de eerstvolgende commissievergadering wordt hier een definitief besluit over genomen.

Wordt een aanmelding definitief afgewezen? Dat betekent niet dat er van de ene op de andere dag geen contact meer is tussen de casemanager en betrokkenen. De casemanager helpt hen zo nodig op weg naar de juiste voorzieningen of andere oplossingsrichtingen, zodat ze op enige manier toch verder kunnen.

Coping

'Coping' is de wijze waarop mensen omgaan met de belastende omstandigheden waarin ze verkeren. Dit kan als verzwarend aspect gelden, bovenop de drie criteria. De casemanager neemt de mate en manier van coping mee in zijn/haar adviesrapportage richting de commissie van het vangnet.

5. Direct ontzorgende voorzieningen

Wordt een aanmelding verder in behandeling genomen, dan kan de situatie van betrokkenen dermate schrijnend zijn dat er direct ontzorgende voorzieningen nodig zijn. Zoals een zaakwaarnemer of financieel coach. Deze voorzieningen mogen direct door de secretaris toegekend worden.

6. Onderzoek

Het doel van de onderzoeksfase is om samen de situatie gedegen en compleet in beeld te brengen op grond van de drie criteria + coping. Dit begint met een huisbezoek aan de betrokkenen. Indien nodig worden bij het in beeld brengen van de situatie deskundigen ingeschakeld, op medisch, psychisch en/of financieel gebied. Deze deskundigen rapporteren aan de casemanager, die deze bevindingen verwerkt in zijn/haar advies richting de commissie van het vangnet. Ook kunnen gegevens worden opgevraagd bij IMG en NCG over de stand van zaken met betrekking tot de afhandeling van schade en/of het versterkingsproces.

7. Tussenadvies

Bepaalde factoren kunnen het proces vertragen of blokkeren. Bijvoorbeeld wanneer een woning moeilijk verkoopbaar is en het om medische/psychische redenen wel noodzakelijk is dat betrokkenen op korte termijn verhuizen. Dan kan een tussenadvies oplossing bieden, zoals het vergoeden van de kosten van (tijdelijke) vervangende woonruimte. Betrokkenen krijgen daarmee een tijdelijke ontzorgende oplossing geboden, op weg naar een definitieve oplossing. Ondertussen worden het onderzoek en de stappen richting een passende permanente oplossing voortgezet.

8. Advies

Wanneer de onderzoeksfase is afgerond, wordt het definitieve advies door de casemanager opgesteld en voorgelegd aan de commissie. Aan de hand van het adviesrapport (incl. het deskundigenonderzoek) besluit de commissie op welke wijze betrokkenen het beste verder geholpen kunnen worden en stelt het advies vast.

9. Besluit

Dit advies – altijd aangepast op de individuele problematiek – wordt ter besluitvorming voorgelegd aan het IMG.

10. Uitvoering & Afronding

Alle acties voortvloeiend uit het besluit worden op een goede manier tot uitvoering gebracht – daar ziet de casemanager op toe. Wanneer alles volgens afspraak is uitgevoerd, wordt het dossier geëvalueerd met betrokkenen en vervolgens gesloten.

Commissie Bijzondere Situaties
Postbus 4088 | 9701 EB Groningen
www.vangnetbijzonderesituaties.nl

